

JYX

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Roiha, Taija

Title: Kateuden ylistys

Year: 2019

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Ylioppilaslehti, 2019.

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Roiha, T. (2019, 3.5.2019). Kateuden ylistys. Ylioppilaslehti, (2), 46.
<https://ylioppilaslehti.fi/2019/05/kateuden-ylistys>

Kolumni: Kateuden ylistys

Itsevarmuuden korkea taso kauhistuttaa, kirjoittaa Taija Roiha.

T: [TAIJA ROIHA](#)

K: MIKKO RIKALA

Oletteko kuulleet Joy Wolframista, 29-vuotiaasta apulaisprofessorista, jonka on tarkoitus keksiä parannuskeino syöpään? Entä **Ronja Salmesta**, joka 24-vuotiaana moniosajana valittiin Helsingin kirjamesujen ohjelmajohtajaksi? Tai **Marsai Martinista**, josta 14 ikävuoteensa mennessä tuli kaikkien aikojen nuorin Hollywood-elokuvan vastaava tuottaja?

Heistä lukiessani olen samanaikaisesti vaikuttunut, hengästynyt ja kateellinen.

En ole aina suhtautunut menestyjiin katkerasti. Kun lapsena fanitin tenavatähtiä, en ollut huolissani siitä, etten ollut yhtä hyvä tai kaunis kuin he olivat. Ajattelin vain, että **Anne Rasmus** on tosi ihana ja että haluaisin olla hänen ystävänsä.

Lahjakuus oli jotain merkittyä ja erityisyksilöihin kiinnitettyä. Myönnetään: hieman elitistinen ja monella tapaa ”ongelmallinen” ajatus, mutta samalla jotenkin turvallinen – vapautus ihmelapsena olemisen vaatimuksesta.

Sitten jotain tapahtui. En tiedä oliko muutos seurausta omasta kasvamisesta, kapitalismin kiihtyvistä kehityksestä vaiko molempien yhteisvaikutuksesta, mutta yhtäkkiä menestys tuntui muuttuneen yksilölliseksi velvollisuudeksi. Ei enää riittänyt tarkastella esikuviaan etäisyyden päästä, vaan piti yrittää tulla heidän kaltaisekseen kaikilla elämän osa-alueilla. Lahjakuus korvautui potentiaalisuudella – jatkuvalla mahdollisuudella olla mitä vaan, milloin vaan, kenelle vaan.

Ajatus jokaisen yksilön sisällä piilevästä potentiaalisuudesta kuulostaa demokraattiselta, muttei oikeastaan ole sitä. On helpompaa tulla menestyjäksi, jos sattuu olemaan vauraista lähtökohdista. Kysymys ei ole yksin rahasta. Rasittavimpia tyyppejä ovat kulttuurikotien kasvatit, jotka käyttäytyvät ikään kuin eivät olisi koskaan kuulleetkaan sosiaalisen tai kulttuurisen pääoman käsitteistä.

En halua vähätellä menestyjien pätevyyttä. Pikemminkin päinvastoin: juuri osaamisen ja itsevarmuuden korkea taso on se, mikä nuorissa menestyjissä eniten kauhistuttaa.

Missä vaiheessa 25-vuotias on voinut hankkia niin valtaisan tietomäärän ja itseluottamuksen? Millaista äidinmaitoa hän on juonut? Voisinko minäkin saada vähän?

Tunnen hävinneeni kilpajuoksun ennen kuin edes tiesin sen olevan alkanut.

Vaikka menestyjien kadehtiminen on usein perusteltua, voi se mennä liian pitkälle. Inhoan sydämeni pohjasta **Erica Jongin** kuvaamaa Isadora Wingiä, joka 13-vuotiaana on nähnyt niin paljon, että saattaa kyllästyä New Yorkin filharmonikkojen konsertissa, ja jonka äiti on luotsannut hänet läpi länsimaisen taiteen kaanonin **Botticellista Dickinsoniin**.

Kadehdin siis 1970-luvulla kirjoitetun romaanin fiktiivistä päähenkilöä. Teini-ikäisen **Susan Sontagin** päiväkirjat haluan laittaa silppuriin. Saan ahdistusoireita lukiessani kenestä tahansa 90-luvulla syntyneestä menestyjästä.

Lopulta olen siinä määrin kateuden kyllästämä, etten halua edes vilkaista lempikirjoittajani vastikään julkaistua ja mielenkiintoiselta vaikuttavaa essetä. On mahdotonta tuntea tekstin äärellä iloa, jos ainoa päähän mahtuva ajatus on: miksen minä osaa kirjoittaa yhtä hyvin.

Kateus on toisinaan naurettavaa ja lamauttavaa. Joskus sille on kuitenkin paikkansa. Kadehdimme usein asioita, jotka erottavat meidät muista. Jotkut näistä eroista ovat ylittämättömiä, mutta osa seurausta sellaisista yhteiskunnallisista valtasuhteista, joita on suotavaakin ravistella.

Kateudella voi siis olla paljon opetettavaa. Siksi en suostu päästämään siitä aivan kokonaan irti.

T : [TAIJA ROIHA](#)

K : MIKKO RIKALA

Roiha, Taija (2019). Kateuden ylistys. Ylioppilaslehti, 3.5.2019 (2), 46.
<https://ylioppilaslehti.fi/2019/05/kateuden-ylistys>